

KOVÁTS JUDIT*

Felvételi

– regényrészlet –

Muszáj dolgozni! Ha a feketepiacra, az ilyen-olyan osztásokra, segélyekre és a fejadagra hagyatkozunk, éhes barakklakók maradunk mindörökre! Azonban a menekültek sehová sem kellene, legföljebb ha állatorvosok, mint Grünt doktor, vagy szakmunkások, mint Ignác bácsi, akit rögtön, megérkezésünkkel felvettek az amerikaiak javítóműhelyébe, és kelendők még a fiatal, erős férfiak is, messzi bányákba csábítják őket, a szomszédos barakkokból a hauerlandiak mind elmentek, azonban a mama se nem fiatal, se nem férfi, a kertészetbe, a kekszgyárba, a tejüzembe, sehová nem veszik fel, de szakma és érettségi nélkül én is legföljebb egy parasztgazdaságba szegődhetnék el kosztért, szállásért: ennyi a lehetőségem. Mondjuk, ha mezőgazdasági munkás lennék, soha többé nem lennék éhes, de a gazdák nem akarnak befogadni senkit, csak ha kényszerítik őket, és pénzük sincs, kizárólag természetben fizetnek, és nekünk pénz kell; tüzelőre, enniválóra, ruhára, gyerekcipőre, a gyerek a legfontosabb, ő nem nélkülözhet, amikor Pollit temettem, megfogadtam, hogy soha nem lesz éhes, nem fog koldulni, lopni, és nem fogja tudni, mi az az organizálás, csacsog, karattyol, sír, nevet, vagy éppen hisztizik, ugyanolyan, mint bármely kisgyerek, mint a többi táborgyerek, táborban született, táborban él, természetes a számára, hogy egy barakk az otthona, de azt is megfogadtam, hogy ő nem marad Lagerkind, ha törlik, ha szakad, de kikeveredünk innen!

A szerencse kényes jószág, ha sóvárgunk utána, messzire elkerül, ha felé se gondolunk, akkor meg ránk köszön; a varrodában, ahol Zelma dolgozik, felvétel van, és Zelma szólt rólam a műszakvezetőnek, aki azt üzenete, mehetek elbeszélgetésre, a háztömb fele romos, nincs homlokzata, másik fele azonban teljesen ép – Blumenstadtba érkezésünkkel ezt a házat bámultam annyira, pontosabban az emeleten a háromfalú szobát, és a házaspárt, ahogyan a külvilággal mit sem törődve esznek –, a varroda a háború előtt és alatt is varroda volt, éppen csak miután az épület felét lebombázták, átköltöztették a hátsó traktusba, a terem közepén két sorban varrógépek, az ablakok alatt hatalmas szabásasztalok, a terem végében a műszakvezető kalitkája, Anton úr, egy alacsony, vékony, kerekfejű férfi, oda visz be, hogy nyugodtan beszélgethessünk, mert egyébként a varrógépek zakatolásától csak ordibálva vagy mutogatva lehet.

Az apró helyiségben hatalmas asztal és egy behemót szekrény, a szekrény tetején rádió, az asztalon dossziék, szövetminták, és mindenféle papír, az egyetlen székre

* Köszöntjük a 2018-ban Meygei Príma-díjban részesült írónőt!

szabásminták halmozva, Anton úr fölmarkolja őket, leültet, s jobb híján visszarakja az ölembe mindet, mond valamit a rendtelenségről, meglepően öblös, vastag a hangja, egy ilyen kisemberhez valahogy nem is illik, a szabásminták összevissza csúszkálnak, mindkét kezemmel szorítom, markolom őket, Anton úr szemben velem az asztalnak támaszkodik, és faggat: igen, tudok varrni, kézzel és géppel is, otthon, Késmárkon volt varrógépünk, s a mama tanítgatott, már szabtam is, egyszerűbb holmikát, például Avonalú szoknyát, Anton úr bólogat, s öblös hangon azt ismételteti, hogy helyes, nagyon helyes, aztán hirtelen azt mondja, hogy nem ér rá tovább, ezer a dolga, és két műszak, reggel hattól kettőig, délután kettőtől este tízig, eleinte endlizés, gomblyukazás, két hét után meglátjuk, hétfőn kezdhettek, – *ez azt jelenti, hogy föl vagyok véve?*, – *azt!*, válaszolja, s indul kifelé, fölállok, a szabásmintákat visszarakom a székre, végigmegyek a termen, jobbra-balra köszöngetek, csupa fiatal nő, Zelmát nem látom sehhol, biztosan délutános, már kint vagyok az utcán, amikor eszembe jut, hogy a fizetést meg sem kérdeztem, nem számít, majd megtudom, a fő, hogy mostantól lesz egy fix összeg, amire számíthatunk, átszervezzük az életünket, a jövőben a mama neveli, vigyázza Martint, főz és mos, én dolgozni fogok, és enyém a feketepiac és az organizálás továbbra is, mintha lábadozó beteg lennék, a mama úgy járkal körülöttem, gyerekefelőttnek nevez, azt mondja, sok van rajtam, de meglátom, kiforogja magát a jövő.

Feketézés, organizálás, cserélés, kiutalás, a CARE után megtanuljuk az UNRRA nevét, cipősegély, ruhasegély, ezüstszálakkal átszőtt, csillogó, fekete selyem, ha lenne varrógépünk, a mama gyönyörű estélyi ruhát tudna belőle varrni, én meg eladnám a feketepiacon, színház, koncert, bállok, az emberek mulatni akarnak, elfelejteni a háborút, romországban, romvárosban is van olyan, akinek telik estélyire, a varrógép kiút lehetne a nyomorból, a feketepiacon biztosan lehet kapni, ha megkérném, Mizzi utánajárna és szerezne, még neki sincs sejtése, mennyibe kerülhet, de úgy saccolja, hogy legalább ezer márka, Uramisten!, amink van, fölesszük, nekünk annyi pénzünk nem lesz sosem!

Jószérével csak cérna kell hozzá, ha már itt van, nem hagyjuk veszni a selymet, megvarrjuk a ruhát kézzel, egyszerű szabásvonal, lepkeujj, loknis alj, a derékrészen piék és saját anyagából egy rózsza, ezer, tízezer öltés, szabjuk, férceljük, próbálom, felfejtjük, újra próbálom, én vagyok a próbababa, piék és rózsza: ekkora marhaságot kitalálni, de kell valami különlegesség rá, egy hét, két hét, fáj a hátunk, ujjaink görcsben, de a ruha kezd formát ölteni, s az ágy alól, a dobozból, amit direkt neki szereztem, fölkerül a falon a szögre, nyugodtan összehajtogathatnánk, nem ráncolódik, nem gyűrődik, de díszíti a falat, s esténként sejtelmesen csillog a lámpa fényében, igaz, kicsit úgy hat a szögön, mintha tévedésből pottyant volna egy párizsi divatházból ide, utoljára próbálom föl, pördülök egyet, Martin megbűvölve néz és tapsol, perdülök, fordulok, a bőromet simogatja, ha Julius meglátna benne, még jobban belém szerelmesedne, de lehetetlen, hogy megvárjam vele, most, hogy munkát kapott a prospektúrán minden hétvégén dolgozik, és nincs már egyetlen élelmiszerjegyünk sem, kint, a feketepiacon kicsit félve mutatom meg Mizzinek, de ő ámulva csodálja, – *legyen a karodon, lássa mindenki!*, – *jó, legyen!*, így legalább látom én is, és végigsimíthatom rajta a kezem,

fogalmam sincs, mennyire tartsam, Mizzi szerint négyszáz márkát minimum megér, Martin kiscipőjét négyszázról alkudtam le a felére, indulóárként sokat kell mondani, hogy ha oda kerül a sor, lehessen engedni, először óvatosan, aztán bátran, jól megnyomva a szót kínálom a nagyesztélyit, van, aki megvonja a vállát, van, aki nevetve továbbmegy, és van, aki megnézi, de nem kérdezi az árát, már majdnem kétségbeesek, amikor fiatal férfi áll meg velem szemben – finom, halszákamintás öltöny, kalap, szájában cigaretta, ujján pecsétgyűrű, a haját nem látom, de biztosan fényes és le van nyalva, és akkor ez egy gengszter, – *mutasd!*, köszönés nélkül foghegyről veti a szót, s tetőtől talpig végigmér, – *mutasd!*, mozdulni sem érkezek, mordul ismét, a ruhát két kézzel a magasba tartom, a barátnőjének lesz, és rám jó?, igen, válaszolom, akkor őrá is és mennyi?, szemrebbenés nélkül mondom, hogy 800 márka, vagy 4 font kávé, esetleg 2 font kávé és 4 karton cigaretta, nem szól semmit, csak vizslatva néz, gyorsan hozzáteszem, hogy egyedi, különleges darab, kézzel varrva, de ő csak néz, szemét a szemembe fúrja, úgy néz, nyújtom felé a ruhát, nem veszi el, jaj, istenem, mindjárt meggondolja magát, izgalmamban torkomba ugrik a szívem, gyorsan megismétlem, hogy az utolsó öltésig kézzel varrva, de még mindig csak néz, magamban ott tartok, hogy a feléért, harmadáért is odaadnám, csak vigye, és akkor mozdul végre, földre dobja a cigarettát, cipője sarkával eltapossa, veszi a tárcáját, nem alkuszik, kiszámol belőle nyolc darab százmárkást, nyúl a ruháért, és fogja a kezem, fogja, nem ereszti, még előrébb is lép és közelebb hajol hozzám, egyik lábamról a másikra állok zavaromban, és próbálom kihúzni kezéből a kezem, de szorítja, s közben vigyorogva néz, – *köszönöm szépségem!*, nyálás a hangja, a tekintete, kóchaj, cserepes száj, letört körmök, zsákruha, zsákköpeny, félretaposott cipő: én, szépség?, arcomba szökik a vér, ez gúnyolódik velem!, mérgemben kirántom kezéből a kezem, ő fölnevet, sarkon fordul, és viszi a ruhát, – *eladtad, megvette, jó pénzt kerestél, nyálás, hát nyálás!, a bókokat be kell seperni, egyébként meg tényleg szép vagy!*, csitít Mizzi, és dőcögősen nevet.

München mindössze ötven kilométer, de olyan mintha az Óperencián túl lenne! Kéthetente egy röpké nap: ennyi jut nekünk Juliussal, plusz a levelek, de a levél csak szó, csak betű, akármit és akárhogyan, még ha oly költőien ír is, akkor sem hallom a hangját, nem látom a szemét, nem érinthetem meg, legfeljebb csak elképzelhetem, de én a hús-vér Juliust akarom, és nem az emlékét, sem élet, sem halál nem választhat el minket, ezt fogadtuk, ez köztünk a kötés, az anyja már a papírokat intézi, Jankával kivándorolnak Amerikába, Julius se azt nem írta, hogy megy, se azt, hogy marad, csak azt, hogy majd előszóban mindent megbeszélünk, az anyja és a húga: velük szemben én meg csak egy lány az ilyen-olyan légerekből, ha Julius is velük megy, a szerelmünk belefutad az óceánba, mert Amerikából még levelezni sem lehet úgy és annyit, mint Münchenből, Paul bácsi levele egy hónap alatt ér ide, magamon érzem a mama tekintetét, tudom, hogy kérdezni fog, de nem akarok neki válaszolni, olvasom Julius levelét, összeviszsa, mondatonként újraolvasom, a mama nem bírja tovább, – *mit ír?*, – *Amerikába készülnek*, – *mindannyian?*, megvonom a vállam, – *Julius is?*, a mama nem tágít, ismét megvonom a vállam, a mama mérges, és meg van sértődve, amiért a barátnőimmal mindent felosztok, neki pedig nem vagyok képes tisztességesen

válaszolni, de mit válaszolhatnék, amikor nem tudom, nem tudom, semmit sem tudok, és különben sem akarok vele Juliusról beszélgetni, lecsapom az asztalra a levelet, hogy tessék, akkor olvassa el, és bevágom magam után az ajtót.

Egyszer, régen, amikor veszekedett rám, mert szerinte szemtelen voltam, azt vágta a fejemhez, hogy mit képzelsz, ő nem a barátnőm, egyébként nem is voltam szemtelen, csak később akartam menni segíteni, mert nagyon benne voltam az olvasásban, Vadölőt az indiánok éppen akkor kötötték ki a kínzócölöphöz, amikor jött a mama, és a könyvből föl sem nézve, válaszoltam neki azt, hogy később, mire ő felmérgesedett, és nagyon leszidott, kiabálva szidott, és én csak néztem rá, nem értettem, hogy a későbbel mi a baj, és meg is kérdeztem, miért nem mindegy a komódnak, ha egy órával tovább poros?, erre a mama kikapta a kezemből a könyvet, és kikérte magának egyszer s mindenkorra a hangot, és akkor mondta, hogy vegyem tudomásul, hogy nem a barátnőm, és én tudomásul vettem, és azóta sem tudom, hogy mi lett Vadölő sorsa, mert a mama úgy elrakta a könyvet, hogy hiába kerestem, tőle pedig nem mertem kérni, Polli vigasztalt, neki elmondhattam mindent, ha összevesztem Kingával vagy Jarinkával azt is, és elmondhattam még Pétert is, és Polli olyan jókat talált ki, hogy hogyan viselkedjek, de Polli nincs, és a mama sír, tudom, hogy sír, én nem sírok, csak robogok dühösen utcáról utcára, szudétások, pomerániaiak, sziléziaiak, már a svábok utcájában járok, kikötök Zelmáéknál, Zelma azt mondja, kicsiség, gyerekség, ne törődjek veled, és azt is mondja, hogy szerelem nem létezik, a férfiak disznók, a nő csak arra kell nekik, – *mire?*, – *arra, hogy megbasszák!*, arcomba szökik a vér, – *ártatlan bányákám!*, álmélkodik Zita, – *te nem tudsz semmit!*, – *de igen!*, és mondom, hogy éjszakánként mit hallottam Sidi néni ágya felől, és elmondom neki a háromcsillagost is Novákyból, de igen, azt a szót előttem még nem ejtette ki soha senki, Zelma mentegetőzik, amiért durva volt, és elkezd mondani, hogy neki nincs senkije, aki volt, még otthon, Magyarországon, elhagyta, miután az megtörtént vele, – *mi történt?*, megerőszkolták az orosz katonák, sok mindenkit megerőszkoltak, végimentek az utcájukon, és akit találtak, a tizenévestől a hetvenévesig mindenkit, nem akarom tudni, nem akarom hallani, de ő csak mondja, se szomorúság, se düh a hangjában, szárazon, kopogón, tömondatokban, mint a távíró, úgy mondja, sajnálom, igazán sajnálom, de mennem kell, vár a gyerek, szakítom félbe, este válaszlevelet írok Juliusnak, azt írom, hogy nem tartom láncon, ha menni akar Amerikába, hát menjen!

Nem várom, nem írta, hogy jön, de Julius egyszer csak ott áll a barakk ajtajában, rohanok hozzá, ha nem kap el, a kályha lábában hasra esem, ölel és csókol, és azt súgja, hogy láncc, láncc, eszterláncc, miféle lánccról miféle butaságot írtam? Visszacsókolom, bámul a barakk, hallom Anni kuncogását, de nem érdekel, Juliusnak komoly beszéde van a mamával és velem, éppen úgy hangzik, mint amikor a papa leültetett bennünket, és megmondta, mi hogyan lesz, úgy lesz, hogy Julius nem megy Amerikába, az egyetem befejezésére ott nemigen lenne esélye, legalábbis egy jó darabig, amíg tökéletesen nem tudja a nyelvet és össze nem szedi a pénzt tandíjra, de még akkor is, ki tudja, honnan folytathatná a tanulmányait, beszámítanának-e bármit is az eddigi vizsgáiból, netalán előlről kezdhetné az egészet, a húga még fiatal, ott jár majd középiskolába, ott

fog érettségizni, előtte az élet, a bácsikájuk mindenben segít, befogadó nyilatkozatot küldött, és pénzt hajójegyre, ami őt illeti, jók az eredményei, tandíjmentes, de dolgozik is természetesen, jelenleg a prospektúrán, nagyon örül, hogy sikerült oda bekerülni, jó pénzt kap, jobbat, mint eddig bárhol, két félév és kezében a diploma, orvosokból hiány van, ha végez, biztosan kap állást, és akkor családot alapíthat, velem akarja leélni az életét, és természetesen gondoskodik Martinról és a mamáról is, a tábor az tábor, a barakk az barakk, nincs a papa, nincs jegygyűrű, de Julius akkor is megkérte a kezem, tőlem kérte meg a saját kezem.

Az Inn zavaros, piszkos, a Mangfall átlátszóan tiszta, a parton óriásfűz, alatta a fészkünk, csak ketten vagyunk, ünnepeljük az eljegyzésünk, Julius csókol, szemem, orrom, szám, ismét a szemem, ismét a szám, csókol és a hajamba túr, két tenyerébe fogja az arcom, s azt mondja, hogy tanulnom kell, bölintok, a mama is ezt mondja, Grünt doktor is ezt mondja, mindenki ezt mondja, és igazuk van, és én is ezt gondolom, éppen csak képtelenségnek tetszik kisgyerekes anyukaként, aki hivatalosan vagyok, ráadásul húszévesen beülni a tizenévesek közé valamely középiskolában egy padba, és mintha mi sem történt volna, ott folytatni, ahol Késmárkon abbahagytam, Julius orvos lesz, ha török, ha szakad, a prospektúrával tényleg nagyon jól járt, örökre hálás lesz Bernathnak, a tankörtársának, aki beszerezte oda, nem csupán a kereset miatt, hanem mert rengeteget tanul, dolgozva tanul, sebészetszigorlat előtt szinte főnyeremény a prospektúra, Bernath különben blumenstadti, s ha végez, az itteni kórházba szeretne kerülni, hiába faggatom, Julius eltereli a szót, nem akar többet a munkájáról beszélni, nem tudom pontosan egy segédnek a prospektúrán mi a feladata, de nyilvánvalóan a halottakkal kell csinálnia valamit, közöttük lenni, megérinteni, ide-oda hurcolni őket, még rágondolni is iszonytató, csak egy munka, akár a többi, laikus vagyok, túlmisztifikálom, a haláltól nem kell félni, egyszer csak vagy, egyszer csak megszűnsz lenni, ilyen egyszerű, mondja Julius, nem félek, őt féltém, Brünbnben halottszemléző volt.

Fiatalkor kékbe játszó, békés arccal, mintha csak aludnának: gáz. Anya, nagylány, kislány, egymás mellett a padlón betakarva, a takarón összegömbölyödve egy tacsó, a lány mellén fénykép mosolygós fiatalemberrel: gáz. Apa, anya, két gyerek, a gyerekek feketébe öltöztetve, ágyukban fölraivalozva, mellükön kereszt és virág, az apa összegörnyedve, az anya mellette, hanyatt fekvé: halántékukon golyó ütötte lyuk. Egy férfi erei felvágva, a vendéglős a vendéglőjében asztalra borulva: tombol a cseh terror, s a németek körében, mint valami ragályos kór, úgy terjed az öngyilkosság. Sarokház, első emelet, három egymás melletti ablak, a középsőben egy idős úr, a két szélsőben két idős hölgy, az úr öltönyben, a hölgyek fekete selyemben, himbálja testüket a szél. Kikapcsolták a gázt, a fegyvereket be kellett szolgáltatni, marad az önakasztás. Faágakon, tetőgerendákon, kampókon, ablakkereteken, ajtótokokon holttestek lógnak, némelyek spiccel a padlót érintik, mások térdepelnek, így is lehet?, hiába támad fel az életosztón, az azonnali eszméletvesztés megakadályozza, hogy a hurokból kihúzd a fejed, mondta Julius, amikor szóra bírtam. Munkára kötelezett német volt ő is, de medikusként nem romot takarított, hanem halottakat. Tíz, tizenhat,

huszonegy öngyilkos egymás mellett, sorban kiterítve a temetőben, száz után Julius nem számolta, csak szemlélte őket: személyazonosság, elkövetés módja, írta a jegyzőkönyvet, szűk kis lakások, tágas villák, külvárosi pajták, magányosok és egész családok, halotti ruha, virág, gyertya, fénykép: legmegrendítőbb az ünnepélyesség, amivel tettüket véghezvitték, aki látta, örökké látni fogja, aki hallott róla, soha nem feledi, torkomat mintha tűkkel szurkálták volna, fülemben dobolt a vér, de tudni akarom, amit tud, látni akarom, amit látott, ha ő, én is, haláltánc, gondolom én, gondolja ő, az Inn zavaros, piszkos, a Mangfall átlátszóan tiszta, az óriásfűz alatt a fészkünk, nem lesz baj, érte nem kell aggódni, szólal meg hosszú hallgatás után Julius, amikor búcsúzott, Erwin szóról-szóra ugyanezt mondta, Julius szavai Erwin szavai, egyáltalán nem emlékszem Erwinre, hangja, arcvonásai, szeme színe: hiába próbálom felidézni, nem jut az eszembe, Julius magához húz, megcsókol, de nem mosolyog, szemébe belekövesedett a szomorúság, nem is tud mosolyogni, segít, küld pénzt, de nincs több haladék, szeptembertől tanulnom kell!, tanárhiány van, jártak a táborban az oktatási hivatalból, és Frau Allát elhívták a folyón túlra, valamilyen -bach nevű faluba tanítani, a pedagóguspálya jó választás, szívesen lennék tanár én is, mondjuk zenetanár, ha már zongorista nem lehetek, az orvos gyógyítja a testet, a zene a lelket, ma jobb, mint volt tegnap, holnapután jobb lesz, mint holnap, Julius mosolyog, hát mégis tud mosolyogni!

Azonban érettségi nélkül hogy mehetnék főiskolára? A képző a varroda utcájában van, az érdeklődés nem kerül semmibe. De mi lesz, ha kitesznek? Sidi néni rögtön, hogy megérkeztek, elment Dorat beíratni a gimnáziumba, mert attól, hogy menekült, ugyanolyan fontosnak tartja a tanulást, mint a bennszülött szülők, az iskolát a saját gyerekeiknek építették, nem jöttek idegeneknek; amikor kiderült, hogy nincs pénze tandíjra, Sidi nénit rövid úton kitessekelték, de ez régen volt, és azóta Dora is tanul, igaz nem gimnáziumban, hanem a kereskedelmiben, különben pedig engem nem tudnának olyan könnyen elintézni, mint Sidi nénit, nem hagynám magam, habár a képző nem gimnázium, oda felnőttek járnak, s ha valaki megfizeti a tandíjat, nem nézik, hogy helybeli vagy idegen, és biztosan van esti vagy levelező tagozat is, nekem pedig van havi keresetem, s Paul bácsitól rendszeresen jönnek a csomagok, és a feketepiacon sokat adnak mindenért, ami tengerentúli, és engem senki, még a gazdaszterek sem vernek át, az estélyi ruhát is 800 márkáért adtam el!

A felvételi vizsga időpontját megírta az újság, de munkába menet láttam a hirdményt a képző kapuján is kifüggesztve, személyes okmányokat, iskolai bizonyítványokat kérnek, a menekültigazolványon kívül nincs más iratom, a bizottságban egy madárfejű, kortalan nő és két idősebb férfi, se nem kedvesek, se nem szigorúak, egymás után teszik föl a kérdéseket: bizonyítványaim az internáláskor megsemmisültek, a késmárki evangélikus német gimnáziumban érettségiztem mennyiségtanból, természetrajzból, német nyelvből és irodalomból kitűnő eredménnyel, egy német és egy magyar népdalt énekelek, a kottaolvasás jól megy, a szolfézs és a zeneelmélet azonban dőcög, – *milyen hangszeren játszik?*, fülig pirulva dadogom, hogy zongorán, úgy, ahogy, régóta nem gyakoroltam, a táborban nincs zongora, – *ballhatunk valamit?*,

oda a bátorságom, csupán egy bólintásra telik tőlem, a terem végébe, a zongorához megyek, a fényesre kopott szék hangosan nyiszorog, ahogy óvatosan leülök rá, háttal vagyok a bizottságnak, nem látják, hogy becsukom a szemem, – *testtartás!*, mintha Lujzi nénit hallanám, ahogy kiabál, és a botjával kopog, kihúzom magam, icike-picike mozdulatok, vállammal, fejemmel jobbra-balra himbálózom, megvan a ritmus, Liszt vagy Schumann?, h-moll szonáta vagy Träumerei?, magától mozdul az ujjam, a Träumereit játszom – *Nováky, középső tábor, karos kút, a tábor legszebb helye, megnyomom a kart, a víz széles sugárban tör elő, ezer apró csepp csapódik a kanna peremére és a vasrácsra, Julius a kezemet fogja, és mondja a jövőt, sem élet, sem halál, sem múlt, sem eljövendő nem választhat el egymástól minket* –, mellütök, kiesek a ritmusból, hibázok, hibázok, a csalásért, hogy érettségizettnek hazudtam magam, megfizetek – *fizetsz, fizetsz!*, nyikorogja még a szék is, amikor a darabot befejezem, lassan állok föl, és megyek vissza a bizottság elé, azonban az asztal mögött mintha fabábuk ülnének, üres az arcuk, nézem őket, ők néznek engem, végül a madárfejú nő szólal meg, azt mondja, hogy köszönjük, és hogy az aulában, a hirdető táblán lesz kifüggesztve az eredmény, kellett ez nekem?, kizárt, hogy fölvegyenek!, messzire kerülöm a képzőt, a varrodába is más úton megyek, napokon át csak endlizek, gomblyukazok, közben leltározom a vant és a nincset: van nevem, menekültigazolványom, egy barakkban egy négyzetméterem, van egy pár cipőm, váltás ruhám és egy nem vérszerinti gyerekem, van anyám, valahol fogságban apám és félszáz kilométerre tőlem a szerelmem; nincs nagymamám, nagypapám, nővérem, nincs otthonom, zongorám, fotóalbumom, iskolai bizonyítványom, keresztlevellem, nincs múltam csak jelenem; úgy-ahogy elboldogulok a feketepiacon, tudok organizálni, ha rávisz a szükség, lopni, felében-harmadában varrni, krumpliból, répából snapszot főzni, valamikor tudtam zongorázni, ígéretes tehetség voltam, egy hétig kerülöm a képzőt, aztán mégiscsak bemegyek, nincs kint a nevem, senkié sincs kint, nem született még meg az eredmény, minden nap bemegyek, végig a folyosón, nem nézek senkire, semerre, csak előre, megállok a faliújság előtt, a rács alsó szélére szögezem a pillantásom, lassan, nagyon lassan, kitartva emelem följebb, nincs, nincs, még mindig nincs, és egyszer csak kint van a hosszú lista, és középtájt a nevem.